№ 110. Sobota 11. Maja 1861. Rok wydania 51.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Portugalia. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Włochy. — Niemce. — Dania. — Rosya i Królestwo Polskie. — Księstwa Naddunajskie. — Grecya. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Leopold Kukawski, mianowany dekretem wysokiego c. k. ministeryum sprawiedliwości *notaryuszem* w obrębie samborskiego obwodowego sądu z siedzibą urzędową w *Wojniłowie*, złożył dnia dzisiejszego przepisaną przysięgę w tutejszym wyższym sądzie krajowym; co się niniejszem podaje do wiadomości powszechnej.

Z c. k. wyższego sądu krajowego.

Lwów, 7. maja 1861.

Sprawy krajowe.

Lwów, 10. maja. Wiele dzienników podało wiadomość o wydaleniu niektórych uczniów z Krakowa upatrując w tem samowolny czyn barona Päumana, dyrektora policyi krakowskiej.

Okazyę do tego nastręczyło namiętne wystąpienie w tej mierze posła Leona hr. Skorupki przeciw baronowi Päumanowi na posiedzeniu sejmowem z dnia 24. kwietnia t. r., dla którego to wystąpienia odjął marszałek głos hr. Skorupce.

Należało się spodziewać, że dzienniki owe podadzą także wiadomość o dotyczącej tej sprawy rozprawie sejmowej z dnia 26go kwietnia, po której okazało się niewątpliwem, że barona Päumana oskarżono bezzasadnie o samowolność. Wiadomości takiej nie podano dotąd, uważamy więc za obowiązek wskazać, że na owem późniejszem posiedzeniu sejmowem oświadczył komisarz rządowy na interpelacyę przez Dra Helzla w tym przedmiocie wniesioną, iż niektórzy uczniowie zachowaniem spokój publiczny zagrażającem zmusili rząd do rozporządzenia ich wydalenia, ażeby w ten sposób zapobiedz większemu złemu. — Obwinienia barona Päumana są już i dlatego bezzasadne, że, jak to wiemy ze źródła niezawodnego, wydalenia owych uczniów nakazane były jeszcze przed przybyciem tego dyrektora policyi do Krakowa, i przewlokły się tylko dla rekursów w tej mierze u wyższych władz wniesionych.

Baron Päuman nie działał więc samowolnie, ale spełniał rozkazy władz wyższych, przeprowadzając wyroki po odniesieniu się do władz wyższych potwierdzone i prawomocne, których wydanie nakazywały koniecznie względy wyższej policyi.

(Ogólne zgromadzenie Towarzystwa gospodarskiego zapowiedziane.)

Prezes Towarzystwa gospodarskiego galic. ma zaszczyt zawiadomić, że w wykonaniu ustawy 30ste ogólne zgromadzenie półroczne odbędzie się we Lwowie dnia 22. i następ. czerwca r. b. w sali Zakładu nar. im. Ossolińskich, na które szanownych członków Towarzystwa niniejszem uprzejmie zaprasza.

Na posiedzeniach tego zgromadzenia prócz przedłożenia zdania sprawy z czynności Towarzystwa za czas od 1. lutego do 22. czerwca b. r. w odpowiednich sekcyach rozbierane będą przedmioty zawarte w poniżej zamieszczonych pytaniach. (Podane będą w następnych numerach gazety naszej.)

Zwraca się uwagę szanownych członków Towarzystwa rolniczego Krakowskiego na to, iż mają prawo znajdować się na posiedzeniach naszego Towarzystwa na mocy dawniejszego postanowienia tutejszego towarzystwa (ob. Rozpr. tom 11. str. 10 i 11.)

Lwów, dnia 3. maja 1861.

Prezes *L. Sapieha*.

(Doniesienia z Węgier.)

Wiedeń, 8. maja. Minister stanu nadał opróżnioną posadę nauczycielską przy gimnazyum w Bochni suplentowi gimnazyalnemu w Krakowie *Stanisławowi Ryszowskiemu*.

Peszt, 7. maja. Na zapytanie dziennika *M. S.* zwrócone do rządu, odpowiedział *Sürgöny* jak następuje:

Że rząd węgierski pozostawia sejm samemu sobie, jest to dziwnego rodzaju zarzut uczyniony rządowi ze strony tych, u których dzisiejszy rząd węgierski nie jest prawnym rządem, a raczej wcale nawet nie jest rządem. Jesteśmy już przyzwyczajeni do podobnego rozumowania. Wszak większa część komitatów uznaje rząd wówczas tylko, gdy go potrzebuje, a gdy potrzeba ta minie, nie uznają go znowu. Dla tego to na jedno dziś wyjdzie czy baron Mikołaj Vay żywi zamiary pojednawcze lub nie. Naszem zdaniem w obecnem położeniu rzeczy należy o zamiary pojednawcze lub program postępowania pytać nie kanclerza i nie organa rządowe. Węgierskie organa rządowe skreśliły wyraźnie i wielokrotnie już swe stanowisko, jakie zajmują chcąc ułatwić pojednanie. W tym właśnie zamiarze doprowadzili do skutku zwołanie sejmu, jako głównego organu pojednawczego. Nie wiemy, czy zarówno ich to jest zasługą, że sejm ten potąd jeszcze istnieje. Na wszelki jednak wypadek wielkie to jest szczęście. Cóż bowiem powiedziałby świat, co własny naród, gdyby po pięciu tygodniach istnienia sejm przypadkiem został rozwiązany.

Kraj czuje to od dawna, że sejm powinien skreślić swój program, podczas gdy przeciwnie *M. S.* nalega o to na rząd. My widzimy jedynie, że sejm żadnego potąd nie wydał programu. Sejm miewa konferencye poufne, co do sądownictwa słyszymy ciągle wymieniony r. 1848. Lecz r. 1848 nie jest programem pojednawczym. Jest on tylko hasłem. Po tem co zaszło od dn. 20. października, każdy mąż stanu, obdarzony zdrowem widzeniem rzeczy, musi słuszną przejęty obawą zadać pytanie: Czy mogą radcy węgierscy pozostawać dłużej obok tronu. Nie chodzi o to, czy może nastąpić pojednanie z niemieckimi ministrami. My nie mamy do czynienia z niemieckimi ministrami. My powinniśmy dowieść naszemu monarsze, że to, czego się słusznie domagamy, chcemy i zdołamy połączyć z utrzymaniem i z powiększeniem monarszej władzy i potęgi. My mamy do czynienia z innemi krajami i ludami Monarchyi, które musimy upewnić postępowaniem naszem, że nie mamy zamiaru zadawać im ran, odłączając od ich widoków nasze, które stały się już spólnemi w przeciągu trzech wieków. Oto jest co mamy czynić, czem powinien się jak najrychlej sejm zająć. Dopiero, gdy wszystko to uskutecznimy, będziemy mogli załatwić wewnętrzne sprawy nasze.

Dziennik *M. S.* donosi: Nie podlega wątpliwości, że wniosek Deaka będzie przyjęty jednomyślnie tak w izbie niższej jak wyższej, iż wniosek ten uzasadniony będzie ściśle na ustawach z r. 1848.

Na posiedzeniu rady jeneralnej miasta Pięciu Kościołów odczytano reskrypt zawiadamiający, że podatki zaległe będą siłą egzekwowane. Sędzia miejski Demeter wniósł, aby polecić deputowanemu miasta w sejmie krajowym starać się o to, aby był wytoczony namiestnikowi proces za wydanie takiego reskryptu. Wniosku tego nie przyjęto i uchwalono tylko polecić deputowanemu, aby przedmiot ten wniósł na sejmie i starał się, aby położyć koniec podobnemu postępowaniu.

— Na konferencyi w Osieku w sprawie regulacyi rzeki Drawy postanowiono wysłać deputacyę, z pominięciem urzędów komitatowych, namiestnictwa, kancelaryi nadwornej i władzy banalnej, wprost do Jego Excel. ministra stanu de Schmerling z prośbą, aby raczył skutecznie zająć się niezwłoczną regulacyą rzeki Drawy, rozgraniczającej Węgry od Slawonii.

(Urządzenie ministeryum handlu.)
(Dokończenie.)

III. W sprawach kultury krajowej.

Najwyższa dyrekcya różnych gałęzi kultury krajowej w szczególności;

prawodawcze rozprawy względem skupiania i rozdrabiania gruntów, ulepszania, wywodnienia i nawodnienia ziemi, praw wodnych i kolonizacyi;

zawiadowanie ustawą leśną w najwyższej linii, tudzież policyą leśną i polną;

sprawy odnośne do premiów za chów koni i przyzwolenie nagród rządowych za gonitwy;

stadnina ze stanowiska polityczno-ekonomicznego;

wystawy agronomiczne;

współdziałanie przy regulacyi polowania i rybołowstwa;

najwyższa dyrekcya nauki polityczno-ekonomicznej z wyjątkiem naukowego zakładu leśnictwa w Mariabrun;

najwyższa dyrekcya agronomicznego, kredytowego i asekuracyjnego towarzystwa;

dyrekcya górnictwa jako najwyższa władza leśnictwa górniczego;

nadzór nad montanistyczno-geognostycznemi towarzystwami we względzie polityczno-ekonomicznym.

IV. W sprawach statystyki.

Zebranie i zestawianie sprawozdań handlowych i konzularnych i w ogóle wszystkich dla handlu i ekonomii politycznej ważnych

wykazów i tabeli statystycznych, tudzież materyałów odnośnych do prawodawstwa innych państw.

Ze względu na teraźniejszy skład ministeryów należą na mocy rozporządzenia ministeryów spraw zewnętrznych, wewnętrznych, finansów, wyznań religijnych i oświecenia, tudzież najwyższej władzy kontroli obrachunkowej z 20. października 1859 (D. u. p. LV. nr. 139) podzielone agendy zwiniętego ministeryum handlu, przemysłowości i budowli publicznych.

A. Do ministeryum cesarskiego domu i spraw zewnętrznych.

Agendy ogólnego ciała konzularnego.

B. Do ministeryum stanu.

Rozprawy i decyzye w ostatniej instancyi na podania i rekursa partyi względem nadania i zakresu upoważnień handlowych i przemysłowych, przywilejów targowych, paszportów handlu obnośnego, względem przypuszczania cudzoziemców do przedsiębiorstw przemysłowych w Austryi. Rozprawy o przypadkach karnych przy przekroczeniach przepisów przemysłowości, leśnictwa i policyi polnej, tudzież zawezwania ministerstwa handlu i ekonomii politycznej;

wszystkie sprawy odnoszące się do upoważnień jarmarkowych i do myt prywatnych na gościńcach, mostach i przewozach nieeraryalnych;

wszystkie agendy budowli drogowych, wodnych i mostowych z wyjątkiem kolei żelaznych;

sprawy komisyi centralnej dla zbadania i utrzymania pomników budowli;

C. Do ministeryum finansów.

Dyrekcya c. k. eraryalnej fabryki porcelanowej i decyzya względem odnośnych do tej fabryki spraw administracyjnych;

załatwienie bieżących jeszcze przedmiotów rozwiązanej dyrekcyi centralnej dla rządowych budowli kolei żelaznych;

współdziałanie przy nadzorowaniu przedsiębiorstw kolei żelaznych doznających gwarancyi lub subwencyi państwa, podobnież przy Lloydzie austryackiej i towarzystwie żeglugi parowej na Dunaju;

zawiadywanie sprawami telegrafów i poczty.

D. Do najwyższej kontroli obrachunkowej.

Sprawy statystyki administracyjnej.

Ten podział spraw, którym zresztą niedotyka się zakres działania uczestniczących w pojedyńczych sprawach władz centralnych, wszedł w moc obowiązującą z 25. kwietnia 1861.

Rechberg r. w. *Lasser* r. w. *Plener* r. w. *Wickenburg* r. w. *Kraus* r. w.

Portugalia

(Wybory.)

Lizbona, 28. kwietnia. Wybory Kortezów przeminęły spokojnie. W Lizbonie i w Porto wybrano kandydatów przychylnych rządowi. Na prowincyi rząd także miał większość za sobą. Wszystkich ministrów wybrano powtórnie.

Anglia.

(Nowiny dworu.)

Londyn, 5. maja. *London Gazette* ogłasza następujące poselstwo Królowy, którem oznajmione zostały obudwom izbom zaręczyny księżniczki Alice z księciem Ludwikiem heskim:

„Wiktorya Królowa. Jej król. Mość zezwoliwszy na zaprojektowany związek małżeński między księżniczką Alice i księciem Ludwikiem heskim uważała za rzecz stosowną uwiadomić o tem izbę lordów (izbę deputowanych). Liczne dowody życzliwości tej izby dla tronu i przywiązania do osoby i familii królewskiej nie dozwalają wątpić Jej Mości Królowej, że izba zechce wyznaczyć Jej córce księżniczce Alice do zaprojektowanego małżeństwa dotacyę odpowiedną godności korony.“

Dalsze wnioski co do kwoty posagu będą przedłożone w poniedziałek izbie deputowanych, a co ta uchwali, potwierdzą bez opozycyi lordowie.

(Rozprawy parlamentu z dnia 2. maja.)

Na posiedzeniu izby wyższej z dnia 2. maja margrabia Normanby żąda, aby izbie przedłożono depeszę, lub wyciąg z depeszy sir J. Hudsona, posła angielskiego w Turynie, względem liczby uprawnionych do głosowania na ostatnich wyborach w Turynie, aby zarazem poznać, kto głosował za teraźniejszymi członkami parlamentu, a kto za innymi.

Lord Wodehouse odpowiada, że chętnie uczyniłby zadość żądaniu swego szanownego przyjaciela, ale nie chce zapuszczać się w sprawy obcego państwa. Zresztą sir J. Hudson nie nadesłał żadnej takiej depeszy. Wchodzić w to, jaką cechę nosiło na sobie głosowanie piemonckie, byłoby to poruszać kwestyę sporną, której Anglicy nie mogliby rozsądzić sprawiedliwie. Zdaniem jego śmiało przypuścić można, że parlament włoski reprezentuje należycie przekonania i życzenia narodu.

W izbie niższej dnia 2. maja toczyła się dalsza debata nad budżetem.

Kanclerz skarbu proponuje w kształcie rezolucyi dalsze pobieranie dodatków wojennych do cła od herbaty i cukru aż do 1go lipca 1862. *Horsfall* proponuje zniżyć od 1. października cło od herbaty z 15.5 D. od funta na 15.

Przy głosowaniu poprawkę odrzucono 299 głosami przeciw 281, i rezolucyę lorda kanclerza dozwolono.

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Doniesienia z Chin. — Opozycya w Tunecie. — Doniesienia z Abysynii. — Proces księgarzy.)

Paryż, 5. maja. Cesarz przyjmował wczoraj arcybiskupa z Chambray i rozmawiał z nim bardzo długo, poczem arcybiskup przedstawiony był Cesarzowej.

— *Patrie* zaprzecza doniesieniu, jakoby pan Lavalette miał być odwołany z posady ambasadora w Konstantynopolu a objąć posadę ambasadora w Turynie. *Patrie* sądzi, że przy teraźniejszych stosunkach Oryentu potrzebne jest wielce doświadczenie pana Lavalette, a pan Talleyrand, który tak wielkie położył zasługi w Turynie, powróci na swoje stanowisko, jak tylko zawiążą się na nowo stosunki dyplomatyczne między Francyą i Piemontem.

— *Journal des Débats* donosi, że wczoraj skończył się proces względem broszury księcia Aumale. Nakładca Duminevay skazany został na rok więzienia i grzywnę 5000 fr., a drukarz Beau na półroczne więzienie i grzywnę 5000 fr.

— Dekret cesarski naznacza wybory dla częściowego odnowienia rad jeneralnych i powiatowych na dzień 15. i 16. czerwca.

— Niektóre kantony szwajcarskie, między temi Waadt i jego stolica Lausanne, protestują przeciw projektowi francusko-szwajcarskiego traktatu handlowego.

— Dania zamówiła we Francyi dwie fregaty pancerne na wzór sławnej „Gloire“.

— Poselstwo francuskie rezyduje już stale w Pekinie. Mówią, że książę Kung, brat Cesarza, a teraźniejszy minister spraw zagranicznych, wydał do mocarstw zagranicznych okólnik, w którym wykłada przyszłą politykę państwa niebieskiego względem mocarstw europejskich. Zasada tolerancyi religijnej ma być w nim także wyrzeczona.

Według doniesień z Sajgunu z 14. marca polepszał się stan zdrowia jenerała Vassoigne. Po 25. lutego stoczono kilka małych utarczek. Dwa forty dostały się w ręce Francuzów. Gotowano się do nowej wyprawy; ale upały były nieznośne, musiano więc postępować bardzo ostrożnie, aby zapobiedz chorobom. Francuzi zorganizowali kilka kompanii z katolickich krajowców, które 23. i 25. lutego dzielnie potykały się z nieprzyjacielem.

Belgia.

(Historja stanu nauk i sztuk z lat dziesięciu.)

Rząd rozkazał napisać historyę nauk i sztuk krajowych w ostatnich dziesięciu latach. Będzie w niej zawarty spis statystyczny muzeów, zbiorów naukowych i sztuk pięknych, towarzystw uczonych, wydawnictw, dzienników itp.

Włochy.

(Gabinet. — Projekta do ustawy. — Wiadomości bieżące. — Projekt ministra finansów. — Doniesienia z Turynu. — Świętopietrze.)

Sardynia. Turyńska *Italia* podaje wiadomość, jak się zdaje, urzędową, że w skutek przyzwolenia, które hr. Cavour uzyskał od izby deputowanych w myśl swoich zamiarów, nie zrobił on żadnego zobowiązania, i nie myśli wcale ustąpić jenerałowi Garibaldemu w widokach, któreby wymagały zboczenia od przyjętej polityki, lub sprzeciwiały się życzeniom izby. Pojednanie, opiewa koniec tej noty, było naturalnym wynikiem miłości ojczyzny u jenerała. Szukać tu innej przyczyny byłoby to upatrywać rzeczy tam, gdzie jej nie ma; byłoby to poniżać czyn wspaniałomyślny, któremu całe Włochy przyklasnęły.

— *Indép.* donosi, że rząd francuski uwiadomił formalnie rząd piemoncki, że wszelkie usiłowania, aby pojednać Piemont z kuryą rzymską, były nadaremne. Rządowi francuskiemu pozostaje więc tylko, aby odwołać swoją załogę z Rzymu, albo dać jasną stanowczą odpowiedź, że tego nie chce i nie może uczynić, i dlaczego. Gabinet paryski gotów jest uznać królestwo włoskie.

— Hr. Mamiani były minister publicznego oświecenia, mianowany niedawno pełnomocnym posłem w Atenach, uda się w końcu maja na swe nowe stanowisko. — Ministeryum zajęte jest teraz kupnem broni i innych przedmiotów dla armii. Temi dniami ma nadejść 150.000 karabinów, które rząd zamówił w St. Etienne. — W połowie tego miesiąca przyjdą pod rozprawy wnioski Ratazzego i wypracowanie ustawy Minghettiego. System rządowy odrzucono wprawdzie w biurach, lecz rząd wniesie go z tem wszystkiem pod publiczną dyskusyę. Na tem zapewne będzie sesya zamknięta. — Na prośbę florentyńskiej izby handlowej, minister handlu przedłoży izbie deputowanych projekt do ustawy, aby wystawa dzieł sztuki i przemysłu, zapowiedziana w Florencyi na rok 1861, odłożoną była na rok 1863, to jest na stoletnią uro czystość Dantego. Dante urodził się 1263 r. w maju.

Rzym. *Giornale di Roma* podaje urzędowe oświadczenie, że rząd rzymski zaprzecza wszelkim pogłoskom, jakoby Piemont przedstawił Papieżowi pojednawcze koncesye, i dodaje: rzadki to wypadek, aby łupiezcy oddawali to co raz wzięli.

— Król Franciszek wynajął do września za tysiąc szkudów miesięcznie pałac Feoli w Albano, ten sam, który niegdyś zamieszkiwał Karol IV. Król hiszpański. Hr. Trapani, kupuje willę w pobliżu Frascati.

— Pan Bastoggi minister finansów przedłożył izbie swój plan d. 29. kwietnia. Zaproponował najprzód prowadzić dla długu włoskiego księgę główną. Następnie przedłożył projekt do prawa

względem długu publicznego, który jest treścią całego wniosku o tym przedmiocie. Potem nastąpił drugi projekt do prawa, który rządowi daje władzę, wydać potrzebną liczbę rent, aby przysporzyć skarbowi sumę 500 milionów. Wysokość tej cyfry sprawiła wielkie wrażenie, gdyż spodziewano się usłyszeć tylko o 300 milionach. — Rząd chce się przygotować na wszelki przypadek, a mianowicie zapobiedz temu, aby nie był zmuszony powtórnie uciekać się do kredytu, gdyby się sytuacya pogorszyła. Pan Bastoggi wyłożył potem w jaki sposób spodziewa się wyrównać zwykłe dochody z zwykłemi rozchodami. Liczy on wiele na skutek z postępu robót publicznych, a mianowicie kolei żelaznych. Jednak dodaje, że to nie wystarczy, i że trzeba będzie uciec się do nałożenia podatków. Kombinacye jego są następujące: 1) Wyrównanie podatku gruntowego; 2) zaprowadzenie podatku dochodowego; 3) należytości stemplowe i wpisowe; 4) prawo względem dóbr martwej ręki; 5) ulepszenie systemu pobierania rozmaitych podatków. W końcu oświadcza minister, że deficit podany na rok 1861 w kwocie 267 mililionów wynosi już 314 milionów, czego przyczyną stała się głównie Sycylia, Neapol i korpus Garybaldego. Środki zaproponowane będą prawdopodobnie przyjęte z pewnemi zmianami. Pożyczka została umówiona z Rothschildem i innemi znakomitościami tego rodzaju po 70 za sto.

— Do *Indep.* piszą z Turynu, że deputowani południowych Włoch nalegają na Cavoura, aby położył koniec panującej tam niepewności. Żądają więc, aby na przypadek powstania, lub odkrycia spisku wysłał do Neapolu męża dzielnego z nieograniczoną władzą, któryby gotów był stłumić reakcyę prawem doraźnem, i postępować z nieubłaganą surowością. Mówią, że rząd przywiedziony do ostateczności, poszle do Neapolu hr. Ponza di San Martino z taką władzą. — Podług *Köln. Ztg.* do Neapolu odejdą świeże wojska, rząd bowiem otrzymał z Paryża wiadomość, że nowe powstanie jest umówione. *Corriere mercantile* donosi pod dn. 1. maja, że w Genuy znaczna ilość wojska wsiadła na okręta i popłynęła do Włoch południowych.

Państwo kościelne. *Giornale di Roma* z 1. maja donosi, że świętopietrze wynosi dotąd do 3 milionów szkudów, i dodaje, że punktualność, z jaką można było dotąd opłacać wszystkich urzędników i wojskowych i uiszczać procenta długu państwa, zawdzięczać potrzeba po największej części dobrowolnym ofiarom katolików wszystkich krajów; śmiesznym jednak jest twierdzenie dzienników rewolucyjnych, że Ojciec Ś. wymusza świetopietrze, by sprowadzić wojnę domową. W końcu powiada *Giornale di Roma:*

„Ci fabrykanci kłamstw dodają jeszcze, że rząd włoski przedłożył stolicy apostolskiej nowe projekta ugody; na to odpowiadamy, że rząd ten umiał i umie dotąd jeszcze zabierać i niszczyć, ale nigdy nie umiał i nie umie teraz sformułować projektu ugody; między tymi, którzy zaczepiają i łupieżą, rzadko kto się znajdzie, coby chciał zwrócić rzecz zrabowaną.“

Niemce.

(Posiedzenie izby pruskiej. — Wiadomości bieżące.)

Na posiedzeniu pruskiej izby panów z 4. b. m. przyjęto znaczną większością §. 1 projektu do prawa względem uregulowania podatku gruntowego.

— Sejm będzie miał bardzo krótkie ferye w czasie Zielonych świąt. We środę a najdalej w czwartek po świętach posiedzenia zaczną się już na nowo.

Dania.

(Przysposobienia wojenne złagodzone.)

W Kopenhadze postanowiono ograniczyć się w zbyt kosztownem uzbrojeniu, przedsięwziętem ze strony rządu. Rozpuszczono część rekrutów wziętych do marynarki, a słychać że podobnież rozpuszczony ma być za urlopem kontyngens, tworzący drugie bataliony. Pozostaną tylko kadry, które będą uzupełnione w razie potrzeby; tudzież roboty fortyfikacyjne będą nieprzerwanie dalej prowadzone.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Doniesienia z Polski. — Minister spraw wewnętrzynych mianowany.)

Warszawa. Dzień 3. maja, pisze *Gazeta wied.*, minął w Warszawie bez demonstracyi, bez zaburzenia. Piwiarnie i kawiarnie wolno teraz mieć otwarte do godziny 9. Z śledztwa pokazuje się, że przyczyną rozruchów w fabrycznem mieście Łodzie był głód i uciemiężenie; jednak nie brak roboty, gdyż na 20.000 ludności żyjącej jedynie z tkactwa, ledwo 20 czeladników było bez zatrudnienia. U Niemojowskiego właściciela dóbr w pobliżu granicznego urzędu w Szkalmierzycach, odbyło się d. 3. maja zgromadzenie od dwóch tygodni przygotowane, na którem znajdowało się do 300 szlachty. Zaproszono także chłopów, którzy oprócz obiadu dostali po 10 groszy. Zamiary tego zebrania nie są jeszcze wiadome.

— Z polecenia rady administracyjnej bank polski rozpoczął budowę magazynu, w pobliżu dworca kolei żelaznej wiedeńsko-warszawskiej, na nowo zakupionym placu przy drodze Nowogrodzkiej. Magazyn ten ma służyć za skład przedmiotów rolniczych i przemysłowych, które bank przyjmuje w zastaw. Wielka ta budowa nastręczy zajęcie znacznej liczbie robotników.

— Sprawa włościan, pisze *Gaz. pruska*, którzy ociągają się odrabiać powinną pańszczyznę, będzie, jak się zdaje, załatwiona w drodze spokojnej. Włościanie w całym okręgu sandomirskim i wielkim kluczu lubartowskim usłuchali już rozkazów rządowych, aby odrabiali pańszczyznę. Inni niezawodnie postąpią także w ten sposób. Rząd zajmuje się bardzo tą ważną społeczną sprawą, która zbyt długo pozostawała nieuregulowaną. Rząd ma silne postanowienie sprawę tę obecnie ostatecznie załatwić. Również nie ustają obrady rządowe nad zapowiedzianemi innemi reformami.

Petersburg, 5. maja. Jego Mość Cesarz mianował rzeczywistego sekretarza stanu i asesora rady ministeryalnej, Wallujewa, ministrem spraw wewnętrznych. Dotychczasowy minister spraw wewnętrznych, Lanskoj, wyniesiony został do stanu hrabiów i mianowany pierwszym marszałkiem dworu.

Księstwa Naddunajskie.

(Emigracya bulgarska.)

Belgrad, 30go kwietnia Stan rzeczy przybrał tu naraz charakter bardzo groźny i wojenny. „Serbskie wojska — piszą do wiedeńskiej *Presse* — wysłane zostały dzisiaj ztąd i z Kragujewaczu pospiesznie nad granicę bułgarską, ponieważ wychodźtwo bułgarskie wzmaga się do tego stopnia, że może łatwo nastąpić starcie między nimi a Turkami, a nawet w kilku już miejscach naruszyli Turcy granicę serbską. Opowiadają tu, że niema dnia, w którymby rodziny bułgarskie odbiegając domu i dobytku nie chroniły się do Serbii przed wzmagającem się coraz bardziej ciemiężstwem Turków. Rząd serbski nie może odmawiać tym nieszczęśliwym przytułku niechcąc się kompromitować w obliczu swoich poddanych i postradać ich sympatyi. Najmniej zaś mógłby to uczynić książę Michał, z którego imieniem familijnem wiążę się historya oswobodzenia Serbii. Położenie więc jest bardzo krytyczne, gdyż Porta chce, jak się zdaje, powstrzymać wszelkiemi środkami emigracyę bułgarską. Nie brak więc materyałów palnych, i lada iskra może wkrótce rozniecić pożar.“

Grecya.

(Obraza parowca greckiego w Korfu.)

Eskadra angielska przyjęła ogniem działowym parowiec „Panhelium“, który usiłował zarzucić kotwicę w porcie Korfu. Parowiec ten poniósł znaczne uszkodzenie, lecz z osady nikt nie jest ranny. Na reklamacyę rządu greckiego odpowiedzieli Anglicy, że odbywali właśnie musztrę ogniową i nie zważali na przybywający statek.

Turcya.

(Wychodźcy bułgarscy. — Stan rzeczy na pograniczu montenegryńskiem. — Doniesienia z Konstantynopola.)

Journal de Constantinople zaprzecza wiadomości, którą rozgłosiły dzienniki europejskie, że Bośniacy, którzy emigrowali do Serbii podali adres do Sułtana. Co do tej emigracyi panuje najlepsza zgoda między wysoką Portą, a księciem Michałem, a rząd serbski chętnie pozbyłby się pewnej kategoryi wychodźców, którzy bynajmniej nie przyczyniają się do utrzymania spokojności na granicy. Wielka część wychodźców powróciła na terytoryum tureckie, a ci którzy pozostają jeszcze z tej strony granicy, są to ofiary nieuleczonej propagandy, które dobrowolnie usiłują stać się powtórnemi ofiarami. Ci wychodźcy sami sobie zostawieni, wkrótce pewnie powrócą dla odróżnienia się od złoczyńców, którzy umknęli, aby przed sądem nie stawać do odpowiedzialności.

Do tego samego dziennika donoszą z Mostaru pod dniem 20. kwietnia, że zaburzenia montenegryńskie zdają się uspokajać. Pilna blokada na wodach koło Antiwari, Spizzy, i na całem wybrzeżu sąsiedniem, złączona z siłami skoncentrowanemi w Trebinii pod Derwiszem Baszą, przeraziła Montenegrynów, i zniweczyła ich plany.

Journal de Constantinople mniema, że mianowanie Omera Baszy i Iskendera Baszy dowódzcami armii rumuńskiej przyczyni się do stłumienia powstania w Hercegowinie; rząd umie odróżnić niepoprawionych Czernogórców działających zaczepnie, od zdradzieckich sąsiadów, i pewnie im nie przebaczy. Rząd ma znaczne siły w rzeczonych prowincyach; na zawołanie stoi teraz 38 batalionów regularnego, wyćwiczonego wojska. Nie trzeba więc mniemać, że wypadki hercegowińskie opóźniły wyprawę do Hauranu. — 8—10.000 luda i 40 dział polowych wzmocnią armię syryjską, a Fuad Basza potrafi wyszukać Druzów w najgłębszych nawet kryjówkach.

— *Patrie* otrzymała depeszę telegraficzną z Konstanynopola z doniesieniem, że Porta postanowiła wysłać ośmiotysięczny korpus z 40 działami do Syryi, na wsparcie armii Fuada Baszy. Również postanowiono zezwolić na wszystko, czego się domagał Omer Basza. Otrzyma 40.000 wyborowego luda, z żołdem zabezpieczonym na rok cały. Rząd ma nadzieję, że tym sposobem zdoła przywrócić trwale spokój w Rumelii i Bosnii.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiedeń, 9. maja. Z izby panów. Wczoraj 8. b. m. o godzinie 12. zaczęło się trzecie (nie publiczne) posiedzenie izby

panów o godzinie 1., gdy sekretarze i pisarze dotąd obecni, opuścili salę, ukonstytuowała się izba w komitet dla obradowania nad adresem, co trwało jeszcze o godzinie 3/4 3. Następne publiczne posiedzenie odbędzie się w sobotę o godzinie 11. przed południem.

W ciągu dnia wczorajszego następujący deputowani z Galicyi uwiadomili izbę o swojem przybyciu: *Adam hr. Potocki*, właściciel dóbr; *Dr. Franciszek Smolka*, adwokat ze Lwowa; *Julian Gutowski*, notaryusz z Nowego Sącza; *Stanisław Morgenstern*, proboszcz z Odporyszowa; *Nikodem Bętkowski*, Dr. medycyny z Wieliczki; Dr. *Felix Reyzner*, adwokat z Tarnopola; *Ludwik Ruczka*, rz. kat. proboszcz z Kolbuszowy; *Leonard Wężyk*, właściciel dóbr; *Wincenty Kirchmayer*, prezes izby handlowej; *Alojzy Bocheński*, właściciel dóbr; *Kazimierz hr. Dzieduszycki*, właściciel dóbr.

Fiuma, 8. maja. Na poniedziałkowem posiedzeniu kongregacyi komitatowej uchwalono przedstawienie do dykasteryum nadwornego, ażeby Ban złożył nieprzynależny sobie tytuł gubernatora Fiumy. Ponieważ wiceżupan Voncina wbrew uchwale komitatu zasiadał jako deputowany gminy Novi na sejmie krajowym w Zagrabiu, przeto sądzą powszechnie, że zrzekł się swojego urzędu.

Arad, 8. maja. Na dzisiejszem jeneralnem zgromadzeniu toczyły się obrady nad kwestyą podatkową i zapadła uchwała ulegać przemocy a zanieść przedstawienie do namiestnictwa. W ciągu posiedzenia nadszedł telegram z Pesztu z doniesieniem o śmierci Telekego, poczem natychmiast zamknięto obrady.

Peszt, 8. maja. Podług telegramów z Pesztu potwierdził prezydent Ghizy dnia dzisiejszego w izbie niższej wiadomość o śmierci hrabi Władysława Telekego. Znaleziono go do połowy ubranym na ziemi w jego sypialni, na stole była otwarta szkatułka na pistolety. Łóżko świadczyło, że hrabia odebrał sobie życie zrana. — Inny telegram w *Presse* powiada, że w Peszcie obiegał już brulion mowy, którą miał Deak zaproponować na dzisiejszem odroczonem posiedzeniu adres do Jego Mości Cesarza.

Genua, 8. maja. Jenerałowie Türr, Durando, Sonnaz, Pommaretto i della Chiese odjechali wczoraj wieczorem do Neapolu. Hrabia Ponza di San Martino, który obejmuje namiestnictwo tamtejsze, przyjechał do Genuy. Powietrze zimne i wietrzne, i widoki żniw są bardzo niepomyślne.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 10. maja.

Hotel rosyjski: PP. Młodecki Kazim., c. r. rotm., z Brodów. — Chrzanowski Alexander, z Polski.
Hotel europejski: Zahajdakowscy Paulin i Franciszek, z Nowosiółek.
Hotel krakowski: Glaczewski Ignacy, i Lekczyński Zdzisł., z Zawadki.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 10. maja.

PP.: Glaczewski Ign. i Lekczyński Zdzisł., do Zawadki. — Smarzewski Alex., do Artasowa. — Abancourt Stan., do Luwczy. — Szyszkowski Agaton, i Junga Romuald, do Ublinowa górnego. — Pawlikowski Stan., i Br. Bess Arnolf, do Baniowiec. — Dzierzkowski Adam, do Chliwczyc. — Białobrzeski Stan., do Dziedziłowa. — Wiktor Tadeusz, do Świrza.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 8. i 9. maja 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum	Stopień ciepła według Reaum	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god zrana	322.81	+ 3.9	82.3	półn.-zach.	sł.	pochmurno
2. god. po poł.	323.98	+ 7.5	56.5	północny	„	„
10. god. wiecz.	325.32	+ 5.0	79.8	„	„	„
W nocy deszcz 0.‴85.						
7. god. zrana	326.21	+ 6.2	80.9	południowy	sł.	jasno
2. god. po poł.	326.04	+ 13.7	51.9	zachodni	„	pochmurno
10. god. wiecz.	326.78	+ 7.6	80.8	„	„	„

TEATR.

Dziś w teatrze niemieckim: „**Othello**,“ trajedya w 5 aktach Szekspira. — Pierwszy występ gościnny pana *Ira-Aldridge*.

Termina

sprzedaży, kupna, dzierżawy, licytacyi i t. d.

Dnia 13. maja: Sprzedaż sum ciążących na realności nr. 8 w Janowie. — Sprzedaż dóbr Jaworów za pomocą ofert w Wiedniu. — Sprzedaż kilku realności eraryalnych w Krystynopolu. — Sprzedaż gorzelni Rogoschestie.

Dnia 14. maja: Licytacya na wyrestaurowanie kościoła w Sassowie w Złoczowie. — Sprzedaż starego żelaziwa i mosiądzu na poczcie we Lwowie. — Licytacya na zabezpieczenie robót konserwacyjnych na Sielecko-Zaleszczyckim gościńcu w Kołomyi.

Dnia 15 maja: Sprzedaż 1/2 realności nr. 78 w Stanisławowie.

Dnia 16. maja: Sprzedaż realności nr. 325 w Podhajcach. — Sprzedaż domu eraryalnego w Nagorzanie w Stanisławowie.

Dnia 17. maja: Sprzedaż dóbr Szeptyce w Samborze. — Sprzedaż realności nr. 733 1/4 103 i 104 3/4 we Lwowie realności nr. 16 w Samborze.

Dnia 18. maja: Sprzedaż realności nr. 111 w Czortkowie.

Dnia 22. maja: Sprzedaż sumy zahypotekowanej na dobrach Rosoby we Lwowie. — Sprzedaż realności nr. 129 2/4 w Stanisławowie. — Sprzedaż różnych materyałów w dyrekcyi inżynieryi wojskowej we Lwowie.

Dnia 23. maja: Sprzedaż połowej sumy zaintabulowanej na realności nr. 162-163 w Tarnopolu. — Sprzedaż obligacyi indemnizacyjnych z Boryż i Baziukowa w Stanisławowie.

Dnia 27. maja: Sprzedaż realności nr. 875 w Rodach i realności nr. 1[illegible] w Brzeżanach.

Dnia 31. maja: Sprzedaż realności nr. 230 miasto we Lwowie, i realności nr. 60 2/4 w Stanisławowie. — Sprzedaż dóbr Rusinów we Lwowie.

Kurs lwowski.

Dnia 10. maja.

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	70	6	77
Dukat cesarski	„ „	6	76	6	83
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	11	73	11	90
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	24	2	27
Talar pruski	„ „	2	14	2	18
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	81	60	82	20
„ „ „ m. k. za 100 złr.	bez kuponów	85	65	86	23
Akcye gal. kol. żelaz Karola Ludwika	bez kuponów	158	25	160	25
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	66	30	67	7
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	77	75	78	50

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 10 maja.

	Instytut kupuje zł.	Instytut kupuje c.	Instytut sprzedaje zł.	Instytut sprzedaje c.	Za kupon wypada zł.	Za kupon wypada c.
Dawne prócz kuponów 100 po w. a.	85	89	86	73	1	60
Nowe „ „ 100 „ „	81	80	82	60	1	43

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 10. maja.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 złr. 78.50. Metaliki po 5% za 100 zł. 67.—; po 4 1/2% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.— Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.— Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 750.— instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 169.30; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Srebro za 100 zł. południ. niemieck. waluty 143.25 Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 144.25. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.83, dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—, półkorony —.—. Srebro —.—.

KRONIKA.

(Powódź.) Prowincye rosyjskie nawiedzone były w tym roku straszliwemi wylewami wód. Rzeki wezbrane topniejącemi śniegami wystąpiły z swych łożysk. W Kijowie domy stały setkami pod wodą, tak że mieszkańcy zmuszeni byli szukać schronienia na dłuższy czas na poddaszach, póki wody nie opadły. Komunikacyę utrzymywano czółnami. W Dorpacie, rzeka Embach zalała nisko położoną część miasta, lecz nie uczyniła wielkich szkód, iż wody znalazły odpływ do jeziora Peipus.

(Nowe działo stalowe.) W Gavre w okolicy Lorientu odbywają się teraz próby z nowem działem z lanej stali, które jak słychać bije na 12 000 metrów, a którego kule przebijają w odległości 3000 metrów pancerz grubości 12 centymetrów, jakim opatrzona jest fregata „Gloire.“ Jeżli tak jest istotnie, wypadnie zmienić cały system fregat pancernych. Co do fregaty „l'Invincible,“ która znajduje się teraz na warsztacie, nadszedł już nawet rozkaz względem spróbowania nowego systemu pancerza, — jak słychać wynalazku samego Cesarza, — któremu niezdołają zaszkodzić nawet pociski takich dział stalowych. „Phare de la Loire“ powiada, że kule używane do tych dział ważą 45 kilogramów, i że rozbite o twardą masę mogą łatwo zabić do 100 ludzi czerpami swemi.

(Osławiony morderca Jud) został schwytany — jak donoszą dzienniki w Kalifornii i zginął wyrokiem sądu ludowego. Poznano go w pewnem miejscu publicznem w San Francisco i uwięziono. Utworzył się natychmiast sąd przysięgłych i na mocy ustawy lynchowej skazał złoczyńcę na szubienicę. Przed spełnieniem wyroku miał Jud zeznać jeszcze mnóstwo zbrodni popełnionych we Francyi, we Włoszech, w Szwajcaryi i w Niemczy.

(Wściekły wilk.) W gubernii Mińskiej w powiecie Słuckim pokaleczył wilk wściekły jednej nocy 60 ludzi po największej części bardzo mocno, między tymi zagryzł na śmierć jednego izraelitę. Tak znaczna liczba ranionych pochodzi ztąd, iż mieszkańcy pewnej wsi posłyszawszy krzyk włościanina, którego wilk napadł, mniemali, że wszczął się pożar i wybiegli licznie z domów bezbronni śród ciemnej nocy, przezco znaczna ich część stała się pastwą wściekłego zwierzęcia. Jeden z ranionych chwycił z rozpaczy wilka za uszy i przycisnął mu łeb do płota, a dopiero wtedy przyskoczył drugi z siekierą i zabił go.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.